

Varujmo alpsko krajino

Namen planinskih organizacij povezanih v CAA je ohranjanje naravnih in kulturnih vrednot alpske krajine. Ta predstavlja edinstveno življenjsko okolje za ljudi in naravo ter pomemben del evropske kulturne dediščine.

Evropska konvencija o krajini v uvodu navaja, da "krajina prispeva k oblikovanju lokalnih kultur in da je temeljna sestavina evropske naravne in kulturne dediščine, ki prispeva k človekovi blaginji in utrjevanju evropske prepoznavnosti;"¹ to še posebej velja za Alpe. Zaradi tega pomena je CAA zavezana ohranjanju edinstvene alpske krajine.

Alpska krajina je edinstvena

V pokrajini Alp se odražata tako oblikovalna moč narave kot odločujoči vpliv človeške rabe. Skozi stoletja so se v Alpah ustvarile kulturne krajine, ki to pokrajino zaznamujejo ravno tako kot nedotaknjena naravna območja in nekatere zadnje divjine v Evropi. Gorski vrhovi in doline, ledeniki in vodovja, planinski pašniki in gozdovi so značilni elementi edinstvene in zelo drobno strukturirane alpske krajine.

Alpska krajina je pomemben vir

Alpska pokrajina so v mnogih pogledih izjemno pomemben vir. Bistveno je, da se prebivalstvo poistoveti z regijo, saj je to ključnega pomena za kakovost življenjskega okolja. Istočasno pa vizualni vtis, ki ga dajejo alpski razgledi, to regijo napravi bolj privlačno za rekreativne dejavnosti, in je kot tak pomemben gospodarski dejavnik za alpski turizem. Naravna, neokrnjena krajina je eden od glavnih razlogov, da dopustniki obišejo Alpe. Kompenzacijski ukrepi ob izkoriščanju pokrajine pa pogosto vodijo do omejitev dostopa na druga območja in s tem do dodatne izgube prostora za alpiniste.

Alpska krajina je pod pritiskom

Prvotne naravne pokrajine in zgodovinske, od Alp neločljive kulturne krajine, so pod vse večjim pritiskom. K temu z naraščajočo intenzivnostjo in hitrostjo prispevajo okoljske motnje zaradi intenzivnega turizma, proizvodnje električne energije, razvoja prometnih povezav in stanovanjskih naselij ter spremembe v kmetijski in gozdarski rabi. Strukturni problemi zaradi izseljevanja in zapuščanja regije vodijo do izgube urejene kulturne krajine. Hkrati pa na pokrajino vplivajo tudi posledice podnebnih sprememb.

Izraz "valorizacija" krajine se prepogosto uporablja in razume zgolj v ekonomskem smislu. Vendar pa ima alpska krajina lastno vrednost, tudi če ne ustvarja neposredne gospodarske koristi, saj prinaša kulturne, duhovne in ekološke prednosti.

Zaščitimo alpsko krajino

¹ Evropska konvencija o krajini, Firence, 20. 10. 2000, Svet Evrope

V CAA povezane planinske organizacije smatrajo, da je neokrnjena alpska krajina pomembna skupna dobrina, ki jo je treba zavarovati, oziroma razvijati previdno in z občutkom. V tem duhu so kot akterji te zaščite predane varovanju in trajnostnemu razvoju tega okolja. Pozivajo k zvestemu upoštevanju zakonov o ohranjanju krajine, kot je recimo Alpska konvencija, zlasti kar zadeva njihov protokol glede "varstva narave in ohranjanja krajine". Prav tako podpirajo izvajanje naslednjih posebnih ukrepov za ohranjanje in trajnostni razvoj edinstvenih pokrajin v Alpah:

Trajnostno ohranjanje krajine

- Pri obravnavi krajine kot vira se je potrebno bolj osredotočiti na varstvo okolja. Varstvo narave se ne sme omejiti zgolj na varstvo vrst, ampak mora upoštevati pokrajino kot celoto. Poseben poudarek je treba nameniti ohranjanju in povezovanju zavarovanih območij.
- Ohranjanje krajine in pomen neokrnjenih območij za skupnost morata igrati večjo vlogo pri izbiri projektov. Za to je treba razviti in uresničiti prostorske načrte in vizualne modele, da bodo na voljo za obravnave o prostorskem načrtovanju.
- Posebej dragocene krajine in naravna območja, ki so značilna za podobo Alp, široke razglede, vrhove in grebene je treba zaščititi pred nadaljnjim razvojem. Nedotaknjena, ali skoraj nedotaknjena območja kot so visoki vrhovi, moramo zaščititi pred kakršnim koli razvojem.
- Usmerjeno in preiščljeno je treba podpreti tradicionalne, ekstenzivne kmetijske sisteme in prakse, ki so nujni za ohranjanje bogato raznolikih kulturnih krajin. Napredka podeželske pokrajine, ki ga oblikujeta tradicionalno kmetijstvo in življenjsko okolje, ne gre spregledati kot nekaj nepomembnega.

Razvoj s spoštovanjem do krajine

- Naravne in kulturne krajine so se skozi zgodovino spreminjale. Novi razvojni projekti morajo pokazati spoštovanje do zgodovine pokrajine, oblikujejo naj se v soglasju s prebivalstvom in vpletenimi strankami.
- Razvoj turizma lahko vodi do zmerne povišanja kakovosti ponudbe, ki je na voljo v okviru obstoječih meja, ne da bi pri tem prišlo do širitve razvoja na nova območja.
- Posebej prostorsko zahtevne oblike proizvodnje energije bi bilo treba omejiti zgolj na za to primerne kraje. Varčevanje z energijo in učinkovitost morata biti vodilo pri prehodu na nove vire energije, da se čim bolj zmanjša težnja po gradnji novih elektrarn.
- Spodbujanje strukturno šibkih regij v Alpah ne sme biti osredotočeno zgolj na gospodarske mejnike, ampak mora biti enako usmerjeno tudi k ohranjanju pokrajine.
- Širjenje poseljenosti v regiji je treba preprečiti z ustreznimi ukrepi pri prostorskem načrtovanju in gradnji stanovanj. Pri načrtovanju razvoja in rabe zemljišča je treba bolj upoštevati varovanje krajine.
- Evropsko konvencijo o krajini je treba ratificirati kot skupno evropsko osnovo za varstvo in razvoj pokrajine v vseh alpskih državah in jo izvajati v sklopu nacionalne zakonodaje.

Odločeno na generalni skupščini dne 13. 9. 2014 v Parizu, dopolnjeno na generalni skupščini 16. septembra 2017 v Malbunu v Lihtenštajnu.